

Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

ACORD Nr. 1999
din 28.05.1999

**ÎN TRE GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
ȘI GUVERNUL REPUBLICII BELARUSI
PRIVIND PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA
RECIPROCĂ A INVESTIȚIILOR***

Publicat : 30.12.2001 în Tratatate Internationale Nr. 24 art Nr : 20 Data intrarii in vigoare :
19.11.1999

---

* *Semnat la Chișinău, la 28 mai 1999.*

Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 606-XIV din 30.09.1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova" nr.112-114 din 14.10.1999).

În vigoare din 19 noiembrie 1999.

Guvernul Republicii Moldova fi Guvernul Republicii Belarusi, denumite în continuare "Părți Contractante",

intenționând să aprofundeze colaborarea economică în avantajul reciproc al ambelor state și să creeze condiții favorabile creșterii investițiilor investitorilor unui stat pe teritoriul celui alt stat,

considerând că stimularea și protejarea reciprocă a investițiilor capitale, în conformitate cu prezentul Acord, vor contribui la dezvoltarea inițiativei de afaceri și prosperarea ambelor state,

au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

Definiții

În prezentul Acord următorii termeni vor avea semnificația:

investitori:

în cazul Republicii Moldova:

a) persoane fizice care, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, sunt cetățeni ai ei și care investesc pe teritoriul Republicii Belarusi;

b) persoane juridice, inclusiv întreprinderi, asociații economice și alte organizații, create sau instituite în mod corespunzător, conform legislației Republicii Moldova, care dispun de sediu propriu și efectuează o activitate economică eficientă pe teritoriul Republicii Moldova și care investesc pe teritoriul Republicii Belarusi;

în cazul Republicii Belarusi:

a) persoane fizice care, în conformitate cu legislația, sunt cetățeni ai Republicii Belarusi și care investesc pe teritoriul Republicii Moldova;

b) persoane juridice, inclusiv întreprinderi, asociații și alte uniuni sau organizații, create sau fondate în mod corespunzător, conform legislației Republicii Belarusi, care dispun de sediu propriu și desfășoară activitate economică eficientă pe teritoriul Republicii Belarusi și care investesc pe teritoriul Republicii Moldova,

investiții - orice tip de patrimoniu, care constituie proprietatea investitorului statului uneia din Părțile Contractante și este plasat în teritoriul statului altei Părți Contractante, în conformitate cu legislația ultimei Părți Contractante și include, în special, dar nu exclusiv:

a) bunurile mobiliare și imobiliare și oricare alte drepturi de patrimoniu, precum sunt ipoteca, dreptul de gaj și gajul;

b) acțiunile, cotele, obligațiunile și oricare alte forme de participare la întreprinderi;

c) drepturile de cerere referitoare la mijloacele bănești sau oricare îndeplinire de obligații conformă contractului ce prezintă o anumită valoare economică;

d) drepturile asupra proprietății intelectuale (precum dreptul de autor, brevetul de invenție, modelele utile, mostre industriale, însemne mărfare sau de deservire, denumiri comerciale, indicarea provenienței), know-how și reputația de afaceri;

e) drepturile de efectuare a activității economice, inclusiv dreptul de prospectare, explorare și exploatare a resurselor naturale, precum și alte drepturi ce se acordă prin legislație, contracte sau decizia organului competent în conformitate cu legislația.

Orice modificare a formei, în care sunt investite valori materiale, nu va afecta caracterul lor de investiții. Termenul investiții include toate investițiile, indiferent de faptul când au fost efectuate — până sau după intrarea în vigoare a prezentului Acord;

venituri - sumele obținute în urma unor investiții și, în special, dar nu exclusiv, profitul, dobânzile, dividendele, royalty, venitul de la creșterea costului bunurilor și recompenselor;

legislație - legislația statului Părții Contractante respective;

teritoriu — teritoriul statului respectiv, în care acest stat își desfășoară drepturile suverane sau în jurisdicția căruia se află conform dreptului internațional;

exproprierea - înstrăinarea de către autoritățile statului uneia dintre Părțile Contractante a unei părți sau a tuturor investițiilor investitorilor altei Părți Contractante în interesele obștești și în sensul prezentului Acord nu se tratează drept sancțiune pentru încălcarea legislației.

Articolul 2

Promovarea și protejarea investițiilor capitale

1) Fiecare Parte Contractantă va contribui la efectuarea investițiilor și va crea condiții favorabile investitorilor statului altei Părți Contractante în vederea efectuării investițiilor pe teritoriul ei și va accepta asemenea investiții conform legislației acesteia.

2) Investițiilor investitorilor statului fiecăreia dintre Părțile Contractante li se vor acorda un permanent regim de echitabilitate și egalitate în drepturi, precum și o protecție multiaspectuală pe teritoriul altei Părți Contractante în conformitate cu prezentul Acord. Fiecare dintre Părțile Contractante își asumă obligația să nu împiedice, prin luarea măsurilor nefondate sau discriminatorii, dirijarea, susținerea, reglementarea investițiilor sau utilizarea lor pe teritoriul său de către investitorii statului altei Părți Contractante. Fiecare dintre Părțile Contractante se obligă să respecte orice angajament asumat referitor la investițiile investitorilor altei Părți Contractante.

Articolul 3

Regimul investițiilor

1) Fiecare dintre Părțile Contractante va acorda pe teritoriul său investițiilor și veniturilor investitorilor statului altei Părți Contractante un regim nu mai puțin favorabil decât regimul pe care-l acordă investițiilor și veniturilor investitorilor săi sau investițiilor și veniturilor investitorilor din oricare altă țară.

2) Fiecare dintre Părțile Contractante își asumă obligația să acorde, pe teritoriul său, investitorilor statului altei Părți Contractante, în ceea ce privește dirijarea, reglementarea, susținerea și utilizarea investițiilor, un regim nu mai puțin favorabil decât acel pe care ea îl acordă investitorilor proprii sau investitorilor oricărui alt stat.

Articolul 4

Excepții

1) Prevederile prezentului Acord referitoare la acordarea unui regim nu mai puțin favorabil decât regimul care se acordă investitorilor statelor Părților Contractante sau investitorilor din oricare țară, nu trebuie să fie interpretate ca obligație a uneia dintre Părțile Contractante de a extinde asupra investitorilor statului celeilalte Părți Contractante facilitățile oricărui regim, preferințele și privilegiile ce decurg din orice:

a) acord actual sau posibil în viitor cu privire la comerțul liber, uniunea vamală sau economică sau altă organizație regională similară, parte la care este sau poate fi în viitor una din Părțile Contractante; sau

b) contract ori acord internațional, care se referă integral sau în partea sa esențială la impunerea fiscală, sau la legislația internă în aceste probleme.

2) Fiecare Parte Contractantă are dreptul să stabilească excepții în bază nediscriminatorie pentru investitorii statului celeilalte Părți Contractante în anumite ramuri și sfere de activitate, în care se exclude sau se limitează activitatea investitorilor străini. Astfel de excepții vor fi elaborate în forma unor anexe la prezentul Acord, care va constitui parte indispensabilă a acestuia. Fiecare Parte Contractantă se obligă să informeze cealaltă Parte Contractantă despre excepțiile menționate, preconizate a fi introduse pe viitor în ceea ce privește unele sectoare și sfere.

Articolul 5

Compensarea pierderilor

1) Investitorilor statului uneia dintre Părțile Contractante, investițiilor cărora li s-au adus prejudicii pe teritoriul celeilalte Părți Contractante ca urmare a războiului sau a altui conflict militar, revoluției, situației excepționale în statul respectiv, răscoalei, rebeliunii sau dezordinilor, ce au avut loc pe teritoriul celei de a doua Părți Contractante, această a doua Parte Contractantă le va acorda un regim nu mai puțin favorabil decât cel pe care această Parte Contractantă îl acordă investitorilor proprii sau investitorilor oricărui stat terț, în ceea ce privește restabilirea, compensarea pierderilor, acordarea compensațiilor sau alt tip de reglementare. Plățile cuvenite în acest caz vor fi transferate fără restricții.

2) Fără a prejudicia paragraful 1) al prezentului articol, investitorilor statului uneia dintre Părțile Contractante, care, în oricare din situațiile menționate în acest paragraf, suportă pe teritoriul celeilalte Părți Contractante pierderi ca urmare a exproprierii proprietății lor de către forțele sau organele puterii ale celei de-a doua Părți Contractante sau nimicirii proprietății lor de către forțele sau organele puterii celei de-a doua, în cazul în care aceste măsuri nu au fost dictate de situația creată, li se acordă de către cea de-a doua Parte Contractantă compensații care în orice caz vor fi actuale, adecvate și efective. Plățile cuvenite în acest caz vor fi transferate fără restricții.

Articolul 6

Exproprierea și compensarea

Investițiile investitorilor statului oricăreia dintre Părțile Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante nu pot fi expropriate, naționalizate, supuse altor măsuri, a căror acțiune echivalează cu exproprierea (în continuare - expropriere), altele decât în interesele obștești, pe principii nediscriminatorii și asigurându-se compensarea lor actuală, adecvată și efectivă. Această compensare constituie valoarea reală a investițiilor expropriate la momentul ce precede nemijlocit efectuarea exproprierii sau declararea acesteia în funcție de ceea ce a avut loc anterior, include procentul calculat în baza tarifului L.I.B.O.R. pentru perioada de la momentul exproprierii până la data achitării în valuta investițiilor inițiale, fără rețineri nemotivate, și trebuie să fie realizată eficient și fără restricții.

Investitorul care a suportat prejudicii are dreptul, conform legislației Părții Contractante care efectuează exproprierea, la examinarea operativă a dosarului și la analiza estimărilor investițiilor respective, conform principiilor expuse în prezentul punct, în instanța judiciară sau în altă instanță independentă autorizată a statului acestei Părți Contractante.

Articolul 7

Transferul liber

1) Fiecare Parte Contractantă garantează investitorului statului altei Părți Contractante, după îndeplinirea de către el a obligațiilor fiscale și nefiscale, transferul liber al plăților legate de investițiile investitorilor statului altei Părți Contractante, în special a:

- a) veniturilor, conform celor stabilite în paragraful 3) al articolului 1 al prezentului Acord;
- b) plăților în contul stingerii împrumuturilor, recunoscute de ambele Părți Contractante în calitate de investiții;
- c) plăților destinate acoperirii cheltuielilor vizând gestionarea investițiilor;
- d) depunerilor suplimentare necesare susținerii sau extinderii investițiilor;
- e) sumelor încasate de la vânzarea, lichidarea parțială sau integrală a investițiilor, inclusiv creșterea posibilă a valorii;
- f) compensărilor prevăzute la articolele 5 și 6 ale prezentului Acord.

2) Transferurile, menționate în paragraful 1) al prezentului articol, se vor efectua fără întârziere, în valută liber convertibilă, la cursul de schimb în vigoare la data transferului, conform prevederilor în vigoare ale legislației cu privire la reglementarea valutară a Părții Contractante, din teritoriul căreia se efectuează transferul.

Articolul 8

Subrogarea

În cazul în care una dintre Părțile Contractante a acordat o oarecare garanție financiară contra riscurilor necomerciale privind investițiile efectuate de către unul din investitorii statului ei pe teritoriul altei Părți Contractante, ultima va trebui să recunoască drepturile primei Părți Contractante în baza principiului de subrogare a drepturilor investitorului, dacă prima Parte Contractantă a efectuat plățile conform acestei garanții.

Articolul 9

Reglementarea diferendelor dintre Partea Contractantă și investitorul statului altei Părți Contractante

1) În scopul soluționării diferendelor referitoare la investiții dintre o Parte Contractantă și investitorul statului altei Părți Contractante se vor efectua consultări între părțile în litigiu, pentru a-l soluționa pe cale amiabilă.

2) Dacă asemenea consultări nu vor conduce la soluționarea diferendului în interval de șase luni de la data depunerii cererii privind reglementarea diferendului, investitorul are dreptul să transmită diferendul spre a fi soluționat, la alegerea sa, către:

a) tribunalul competent al statului Părții Contractante, pe teritoriul căreia s-au efectuat investițiile; sau

b) Centrul Internațional pentru Reglementarea Litigiilor Investiționale (ICSID), luând în considerare prevederile respective, acolo unde pot fi folosite, ale Convenției privind modul de soluționare a diferendelor dintre state și cetățenii altor state, deschisă pentru semnare la 18 martie, la Washington; sau

c) tribunalul arbitral "ad-hoc" care, dacă părțile nu vor conveni asupra altei modalități, trebuie să fie creată și să funcționeze conform Regulamentului Arbitral al Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional (UNCITRAL).

3) Prin prezentul Acord fiecare Parte Contractantă își exprimă acceptul pentru transmiterea litigiului investițional spre a fi examinat de arbitrajul internațional. Decizia tribunalului arbitral este definitivă și obligatorie pentru ambele părți în litigiu și va fi executată în conformitate cu legislația Părților Contractante.

4) Partea Contractantă, fiind parte în litigiu, nu se va referi în cursul dezbaterilor de arbitraj sau al executării deciziei tribunalului arbitral în scopul protecției sale la suveranitatea sa sau la acel fapt că investitorul statului altei Părți Contractante a obținut, în temeiul contractului de asigurare, o compensație ce acoperă integral sau parțial pierderea suportată.

5) Nici una dintre Părțile Contractante nu trebuie să încerce să soluționeze pe cale diplomatică diferendul înaintat spre examinare arbitrală, cu excepția cazurilor, când cealaltă Parte Contractantă nu se supune deciziei pronunțate de tribunalul arbitral.

Articolul 10

Diferendele dintre Părțile Contractante

1) Diferendele dintre Părțile Contractante vizând interpretarea sau aplicarea prevederilor prezentului Acord vor fi soluționate pe cale diplomatică.

2) Dacă Părțile Contractante nu vor ajunge la consens în decurs de 12 luni de la apariția litigiului dintre ele, diferendul trebuie transmis, la cererea oricăreia dintre Părțile Contractante, tribunalului arbitral ce va consta din trei membri.

Fiecare dintre Părțile Contractante va desemna câte un arbitru, iar acești doi arbitri vor alege președintele tribunalului care trebuie să fie cetățean al unui terț stat.

3) Dacă una dintre Părțile Contractante nu și-a desemnat arbitrul și nu a răspuns la propunerea altei Părți Contractante privind desemnarea lui în decurs de două luni din momentul notificării despre transmiterea litigiului în tribunalul arbitral, atunci arbitrul, la cererea ultimei Părți Contractante, trebuie desemnat de către Președintele Tribunalului Internațional, instituit prin Statutul Națiunilor Unite în calitate de organ judiciar principal al Națiunilor Unite (în continuare - Tribunal Internațional).

4) Dacă ambii arbitri nu pot ajunge la un acord privind alegerea președintelui tribunalului, în decurs de două luni din momentul desemnării, președintele tribunalului trebuie să fie desemnat, la cererea oricăreia dintre Părțile Contractante, de către Președintele Tribunalului Internațional.

5) Dacă în cazurile prevăzute în paragrafele 3) și 4) ale prezentului articol Președintele Tribunalului Internațional nu poate exercita funcția dată sau dacă deține cetățenia uneia dintre Părțile Contractante, atunci desemnarea trebuie să fie efectuată de către vicepreședinte, în cazul în care și vicepreședintele nu poate face aceasta sau dacă deține cetățenia uneia dintre Părțile Contractante, desemnarea trebuie efectuată de către următorul membru al Tribunalului Internațional, în ordine ierarhică, care nu este

cetățean al uneia dintre statele Părților Contractante. Desemnarea președintelui trebuie să aibă loc în decursul a trei luni din momentul adresării către Tribunalul Internațional.

6) Tribunalul arbitral, constituit conform prezentului articol, ia decizii cu majoritate de voturi. Aceste decizii sunt obligatorii pentru ambele Părți Contractante. Fiecare dintre Părțile Contractante suportă cheltuielile membrului tribunalului desemnat de ea și cheltuielile legate de participarea la procedura judiciară de arbitraj. Cheltuielile ce țin de activitatea președintelui privind participarea la procedura judiciară de arbitraj și alte cheltuieli legate de examinarea diferendului vor fi suportate în măsură egală de către Părțile Contractante. Tribunalul de arbitri va stabili de sine stătător modul de desfășurare a activității sale.

Articolul 11

Aplicarea altor reguli

Dacă legislația internă a uneia dintre Părțile Contractante sau obligațiile existente, sau convenite ulterior în completare la prezentul Acord, între Părțile Contractante, în conformitate cu dreptul internațional, conțin reguli generale sau speciale, potrivit cărora investițiile investitorilor statului altei Părți Contractante beneficiază de un regim mai favorabil decât cel care se stabilește prin prezentul Acord, aceste reguli au preponderență în raport cu prezentul Acord în acea parte și în acea măsură în care sunt mai favorabile.

Articolul 12

Investițiile efectuate până la intrarea în vigoare a prezentului Acord

Prezentul Acord, din momentul intrării lui în vigoare, se va extinde asupra tuturor investițiilor pe teritoriul unei Părți Contractante, efectuate în conformitate cu legislația ei de către investitorii statului altei Părți Contractante, indiferent de faptul dacă au fost efectuate până sau după intrarea în vigoare a prezentului Acord.

Articolul 13

Schimbul de informații

Părțile Contractante vor însărcina organele de stat respective să asigure schimbul regulat de informații privind problemele activității investiționale ce prezintă interes reciproc. Informația recepționată pe bază de reciprocitate și care nu poartă caracter confidențial poate, periodic, să fie publicată în mijloacele de informare în masă ale ambelor state.

Articolul 14

Modificări și completări

Modificările și completările în prezentul Acord pot fi operate prin consimțământul reciproc al Părților Contractante.

Articolul 15

Intrarea în vigoare

Părțile Contractante își vor notifica în scris îndeplinirea procedurilor interstatale necesare intrării în vigoare a prezentului Acord. Prezentul Acord va intra în vigoare după expirarea a 30 zile din data primirii ultimei dintre cele două notificări sus-menționate.

Articolul 16

Termenul valabilității și suspendarea valabilității

Prezentul Acord va rămâne în vigoare o perioadă de zece ani. Când va expira această perioadă, el va continua să rămână în vigoare până la expirarea a douăsprezece luni de la data când una dintre Părțile Contractante va notifica, în scris, cealaltă Parte Contractantă despre sistarea acțiunii prezentului Acord. Totodată, privind investițiile capitale efectuate până la data suspendării acțiunii prezentului Acord, prevederile articolelor 1-12 vizând aceste investiții vor rămâne în vigoare pe parcursul a zece ani, începând cu data suspendării acțiunii, fără a aduce prejudicii aplicării în continuare pe parcursul acestor douăzeci de ani a normelor generale ale dreptului internațional.

Drept confirmare, în modul stabilit, reprezentanții împuterniciți de Guvernele lor, au semnat prezentul Acord.

Întocmit la Chișinău, la 28 mai 1999, în două exemplare originale, fiecare în limbile moldovenească și rusă, toate textele fiind autentice și posedând aceeași putere juridică.